
Investigación e Innovación Educativa en Docencia Universitaria. Retos, Propuestas y Acciones

Edición de.

Rosabel Roig-Vila
Josefa Eugenia Blasco Mira
Asunción Lledó Carreres
Neus Pellín Buades

Prólogo de.

José Francisco Torres Alfosea
Vicerrector de Calidad e Innovación Educativa
Universidad de Alicante

Edición de:

Rosabel Roig-Vila
Josefa Eugenia Blasco Mira
Asunción Lledó Carreres
Neus Pellín Buades

© Del texto: los autores (2016)

© De esta edición:

Universidad de Alicante
Vicerrectorado de Calidad e Innovación educativa
Instituto de Ciencias de la Educación (ICE) (2016)

ISBN: 978-84-617-5129-7

Revisión y maquetación: Neus Pellín Buades

Ensenyar valencià com a L2 en l'aula d'Educació Infantil: reformulació metodològica, replantejament didàctic i revisió de continguts

D. Escandell Maestre (coord.)

C. Arronis Llopis; V. Brotons Rico; I. Marcillas Piquer; MJ. Navarro Garcia; R. Valls Pérez

Facultat d'Educació

Universitat d'Alacant

RESUM (ABSTRACT)

L'article resumeix de forma succinta la revisió densa de l'assignatura "Habilitats comunicatives i lectoescriptura en català" a càrrec de l'equip docent responsable, al cap d'un lustre de bagatge. D'ençà l'entrada en vigor del Pla d'Estudis 2010 del grau de Mestre d'Educació Infantil de la Universitat d'Alacant, aquesta ha estat l'única matèria de formació bàsica de la titulació que integra continguts de didàctica de la llengua oral i escrita circumscrits a l'etapa infantil, amb un procediment metodològic orientat sobretot a l'ensenyament-aprenentatge del valencià com a segona llengua; això és, com a llengua vehicular escolar no familiar (L2). L'actuació, escomesa dins el marc del programa Xarxes d'Investigació en Docència Universitària 2015-2016, ha comportat una reformulació metodològica, un replantejament didàctic i una revisió de continguts ajustada als darrers canvis adoptats pel sistema educatiu en matèria de plurilingüisme. Esqueia l'actualització profunda del temari i de la metodologia docent; la fixació de nous criteris unificats i coherents per al sistema d'avaluació no presencial; i la millora de les pràctiques, amb una proposta definida de bifurcació dels grups de treball. La conversió dels materials i del temari a format Prezi com a recurs didàctic n'ha vertebrat el conjunt de l'actuació.

Paraules clau: valencià, didàctica, lectoescriptura, educació infantil, Prezi

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Qüestió

L'assignatura "Habilitats comunicatives i lectoescriptura en català" (HACLEC), codificada com a 17215, complia el seu primer lustre en el curs acadèmic 2015-2016. D'ençà l'entrada en vigor del Pla d'Estudis 2010 del grau de Mestre d'Educació Infantil de la Universitat d'Alacant, aquesta matèria bàsica ha estat l'única de la titulació en atendre la formació facultativa en continguts de didàctica de la llengua oral i escrita circumscrita a l'etapa de l'educació infantil (0-6 anys, amb especial èmfasi al període 3-6 anys), amb una metodologia orientada sobretot a l'ensenyament-aprenentatge del valencià com a segona llengua en condició social minoritzada; això és, com a llengua vehicular escolar no familiar (L2).

Ser crític amb la pròpia tasca pedagògica és una responsabilitat inalienable per a qualsevol docent. Per mera coherència, al cap de cinc anys d'haver estat impartint HACLEC calia fer-ne balanç. Els materials i els continguts de l'assignatura, hereva en el seu moment de "Desenvolupament de les habilitats lingüístiques i la seua didàctica" (assignatura obligatòria de l'extinta diplomatura de Mestre d'Educació Infantil, Pla 2000), foren reformulats durant aquell període d'impàs des de la immediatesa i —per què no dir-ho— la precipitació que comportà el disseny dels llavors nous plans d'estudis, regit per la urgència d'adaptació a l'anomenat Pla Bolonya, és a dir, al marc homogeneïtzador de l'Espai Europeu d'Educació Superior.

Per aquesta raó, l'actual equip docent de l'assignatura HACLEC, consolidat per segon curs acadèmic consecutiu després d'una sèrie de fluctuacions inicials en la plantilla, acordà per unanimitat assumir-ne enguany una revisió profunda, un rentat de cara en diversos fronts entre els quals esqueia escometre una reformulació metodològica, un replantejament didàctic i una revisió densa dels continguts. Rau ací la decisió d'adscriure aquest projecte de reforma integral al consolidat programa Xarxes d'Investigació en Docència Universitària, que l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la Universitat d'Alacant ofereix anualment entre altres motius per afavorir tal propòsit. En aquestes línies es resumeix a grans trets el gruix de la faena duta a terme des de la Xarxa 3408 (BOUA, 19/11/2015), de nom homònim al que encapçala el present article.

1.2 Revisió de la literatura

Una actuació d'aquesta envergadura no podia partir del no res. Diversos integrants de l'equip docent vam participar el curs anterior en un altre projecte pilot amb objectius similars aixoplugat també pel programa Xarxes de l'ICE: la remodelació integral de la nova assignatura optativa transversal "Literatura catalana infantil" (Francés *et al.*, 2016). El bagatge d'aquesta primera experiència s'ha intentat traslladar, mitjançant reunions tècniques, a la casuística específica de l'HACLEC: càrrega lectiva de 90 hores, tres sessions setmanals amb alternança de continguts teoricopràctics en una proporció si fa no fa equilibrada, encavalcament temporal amb una altra matèria en castellà amb continguts de lectoescriptura, etc.

Encara que l'assignatura havia estat sotmesa a millores en aspectes puntuals al llarg d'aquest primer lustre d'existència (Escandell *et al.*, 2013 i 2015; Soriano & Escandell, 2015), el nou repte ha tingut com a punt de partida dos eixos fonamentals. Per un cantó, el necessari replantejament entorn a la didàctica de les sessions teòriques (Marina, 2011), massa condicionades per l'ús —sovint abusiu— d'eines de suport visual com el PowerPoint de MicroSoft, hui en dia en obsolescència davant de certa praxi docent, i per l'endèmica tradició unidireccional de la lliçó magistral; i per un altre, per unes sessions pràctiques grupals, massificades, on esqueia un salt quantitatiu i qualitatiu per tal de dinamitzar i incrementar la participació activa de l'alumnat a classe (Vaello, 2007).

1.3 Propòsit

El repte de la pedagogia moderna, massa sovint infructuós arreu, passa per aconseguir que els alumnes aprenguen a entendre i interpretar continguts reglats. Alhora, el cert és que la metodologia procedimental basada en la presa compulsiva d'apunts i anotacions a peu de pupitre per a més tard memoritzar-los de cara als processos d'avaluació sembla ancorada de forma atàvica entre els estudiants.

En l'actualitat, la presència aclaparadora de les tecnologies d'aprenentatge i coneixement (TAC) dins el món educatiu pot revelar-se avantatjosa si se'n fa un ús adient. Nous programes i recursos interactius basats en la imatge i la intuïció iconicotextual com ara Prezi permeten desplaçar els rols tradicionals dins l'aula, en què l'alumne sol limitar-se a prendre nota d'allò que el professor explica, per espais on la paraula perd el trajecte unidireccional en favor de la interacció i la reflexió, de la interpretació conjunta de recursos escrits digitalitzats i d'audiovisuals, etc.

Les eines didàctiques d'aquesta índole fan possible un canvi de paradigma en dissociar nocionalment sessions teòriques (com déiem, associades a la presa sistemàtica d'apunts a partir de la lectura més o menys literal de l'anacrònic PowerPoint per part del docent) i sessions pràctiques (textos en format paper que cal analitzar i defensar davant de la resta del grup-classe, sovint sense gaire connexió amb la teoria). Per tant, com a professionals de l'ensenyament no podem cometre l'error d'obviar-les i perpetuar-ne el model.

Per últim, val a dir que amb el decurs dels anys l'assignatura ha anat acumulant, factor altrament obvi, alumnat repetidor que en continuar estudis de tercer o quart curs (l'assignatura s'imparteix durant el segon quadrimestre del segon curs del grau) no els ha resultat possible assumir de nou el seguiment continu presencial. A causa de l'encavalcament horari, cada vegada més alumnes opten per acollir-se a la modalitat de seguiment no presencial de l'assignatura, regida per un sistema d'avaluació final diferent al de l'avaluació contínua. Fins ara, el tutor responsable de cada grup fixava una càrrega de treball i uns ítems d'avaluació per als estudiants no presencials del seu grup d'acord amb cada casuística. Tanmateix, la disparitat d'exigència ha motivat d'establiment d'uns criteris unànims, la confecció dels quals ha estat derivada també a l'àmbit d'actuació d'aquesta Xarxa.

2. METODOLOGIA

2.1 Descripció del context i dels participants

Si bé alguns dels integrants de l'equip docent de l'assignatura tenien un domini previ de Prezi com a recurs didàctic arran de l'experiència pròpia o bé per la participació en l'edició 2015 del programa Xarxes esmentada adés (Francés *et al*, 2016), el cert és que alguns altres tan sols en tenien un coneixement parcial o limitat. En la primera reunió de la Xarxa es va realitzar una sessió tutorial a càrrec del coordinador per a millorar-ne el domini i l'ús. De més a més, la confecció del nou temari fou distribuïda per parelles atenent l'àmbit d'especialitat de cada docent i procurant alhora un equilibri competencial de Prezi, a fi d'afiançar la coordinació i distribució de tasques entre aquests tàndems i garantir-ne el procés d'elaboració de forma més autònoma.

La reestructuració de continguts, de la qual en parlarem més avant, fou abordada pel professorat responsable d'acord amb la distribució següent: les professores Rosa Valls i Isabel Marcillas es feren càrrec del primer bloc ("Escola i llengua"); les professores Carme Arronis i M. Jesús Navarro del segon ("La llengua oral"); i els professors Vicent Brotons i Dari Escandell del darrer ("El procés lectoescriptor").

2.2 Materials i instruments

L'arquitecte visual Adam Somlai-Fischer i el professor de la Universitat de Budapest Peter Halacsy dissenyaren Prezi, el programa a partir del qual s'ha traslladat tot el material docent de l'assignatura (temari i pràctiques) des de l'obsolet PowerPoint i des dels arxius en format PDF i impresos. Es tracta en essència d'un programa de presentacions que permet explorar i compartir idees sobre un llenç virtual basat en l'anomenada informàtica de núvol; això és, programari de base gratuïta al servei en aquest cas de la docència.

Prezi es distingeix per la seua interfície amb zoom, que permet els usuaris disposar d'una visió més propera o més allunyada de la zona de la presentació amb una plataforma que conjumina informació lineal i no lineal, com a eina de presentació d'intercanvi d'idees, ja siga de forma lliure o estructurada. El text, les imatges, els vídeos i altres mitjans de presentació es col·loquen sobre el llenç i poden agrupar-se per marcs (Herb, 2012). Després, els usuaris dissenyen la grandària relativa i la posició entre tots els objectes de la presentació, així com la manera de fer el desplaçament entre aquests objectes i la transició d'ampliació o allunyament.

Imatge 1. Exemple de llenç amb transicions ampliables [Autoria: Dari Escandell i Vicent Brotons]



Si bé el programa ofereix la modalitat Freemium, en què qualsevol usuari enregistrarat pot obrir, descarregar i, si escau, editar l'arxiu, la Universitat d'Alacant està subscripta a la

llicència especial Pro Enjoy Premium per a estudiants i educadors. Tot i el debat encetat per l'actual equip docent entorn a si el temari d'una assignatura ha de ser o no accessible a tothom a través d'Internet en format obert, finalment s'ha desestimat tal opció a causa d'imatges i productes amb propietat intel·lectual registrada projectats en el llenç del programa. No debades, des de la intranet UACloud l'alumnat pot descarregar una plantilla en format PDF amb els enllaços a cada Prezi. També pot accedir-hi *on line* als llenços, però la condició d'arxius "ocults" no permet descarregar-los ni manipular-los. En contrapartida, l'aplicatiu genera un PDF de descàrrega automàtica, recurs que en aquest altre cas sí que s'ha compartit amb els estudiants des de l'UACloud. En definitiva, els usuaris de l'assignatura han pogut accedir al temari des d'arxius en PDF (per descàrrega i sense necessitat de connexió a Internet) o bé des dels equips portàtils que sovint fan servir a l'aula.

2.3 Procediments

Si bé els continguts del temari són legalment inamovibles en aparèixer fixats en la fitxa de matèria del grau avalada per l'ANECA, el cert que és el canvi d'interfície a Prezi ha servit per a fer-ne una reestructuració significativa, en ordre i en grau d'importància. Les versions anteriors de la guia docent de l'assignatura (pot visitar-se aquest [enllaç](#) a tall de mostra, corresponent al curs acadèmic 2014-2015) estructuraven el temari amb una connotada càrrega de caire estructuralista:

Taula 1. Continguts d'una versió anterior de la guia docent de l'assignatura. Curs acadèmic 2014-2015

<p>TEMA 1. LA LLENGUA I EL CONTEXT</p> <p>a) EL MARC LEGAL</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1) El marc legal de l'aprenentatge de la L1, la L2 i les LE 1.2) L'educació plurilingüe: la llengua, el PEC i el PCC 1.3) Marc legal general del plurilingüisme a l'àmbit catalanoparlant <p>b) EL XIQUET I LA XIQUETA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.4) La diversitat lingüística: la nova realitat multilingüe 1.5) L'aprenentatge de la L1 i de la L2 1.6) L'entorn sociofamiliar: la revernacularització 1.7) El tractament de la diversitat multilingüe: adaptacions curriculars alumnat de L1 estrangera <p>c) LA FUNCIO DEL MESTRE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.8) Diferències entre l'ensenyament monolingüe i l'ensenyament bilingüe primerenc 1.9) Objectius que cal assolir en l'aprenentatge d'una llengua ambiental 1.10) Models d'ensenyament d'una L2 i programes d'educació plurilingüe 1.11) La programació a l'aula <ol style="list-style-type: none"> 1.11.1) <i>Unitats de programació: racons, tallers, projectes</i>
<p>TEMA 2. LA LLENGUA ORAL</p> <p>a) EL XIQUET I LA XIQUETA</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1) L'adquisició del llenguatge 2.2) L'aprenentatge de la llengua oral en L2 2.3) Diferències i semblances amb l'aprenentatge de la L1 2.4) Aspectes diferencials en l'aprenentatge oral de la L2 en Educació Infantil 2.5) L'aprenentatge de la parla en L2 <p>b) LA FUNCIO DEL MESTRE</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.6) La conversació

- 2.7) Activitats d'escolar i parlar
- 2.8) Bases psicopedagògiques per a l'aprenentatge de la L2 oral
- 2.9) El sistema lingüístic: principis didàctics i camps d'aplicació

TEMA 3. LA LLENGUA ESCRITA

- a) EL XIQUET I LA XIQUETA
 - 3.1) El procés d'aprenentatge de la lectura en l'educació infantil en el marc del corrent constructivista
- b) LA FUNCIO DEL MESTRE
 - 3.2) Breu recorregut per algunes de les principals aportacions al treball de la lectoescriptura des de mètodes diferents
 - 3.3) La llengua escrita des de la perspectiva constructivista
 - 3.4) Didàctica de la lectura en L1 i en L2
 - 3.5) Bases psicopedagògiques per a l'adquisició de la L2 a nivell escrit

TEMA 4. L'ESCRITURA

- a) EL XIQUET I LA XIQUETA
 - 4.1) El procés d'aprenentatge de l'escriptura en l'educació infantil en el marc del corrent constructivista. Aspectes relacionats amb la composició del text escrit
 - 4.1.1) *Construcció del coneixement de l'escriptura i manifestació d'aquest coneixement*
 - 4.1.2) *Etaques del procés establertes per Teberosky i Ferreiro*
- b) LA FUNCIO DEL MESTRE
 - 4.2) Didàctica del text escrit en L1 i en L2
 - 4.3) Activitats funcionals d'ensenyament-aprenentatge de l'escriptura

En síntesi, val a dir que el nou temari inclou una divisió sense cap vestigi de rigidesa estructural, fonamentada per grans seccions o apartats concèntrics amb referència explícita al subjecte que aprèn o al procés, que vénen a reemplaçar apartats convencionals com ara “El xiquet i la xiqueta” i “La funció del mestre”. Tanmateix, cada bloc ha gaudit d'una certa autonomia a l'hora de ser confeccionat i d'un marcat caràcter idiosincràssic propi en relació amb la distribució de continguts, fins que el nou bloc tercer fusiona els antics temes 3 i 4. Heus ací el llenç principal de tots tres blocs.

Imatge 2. Nou bloc 1r “Escola i llengua” [Autoria: Isabel Marcillas i Rosa Valls]



Imatge 3. Nou bloc 2n “La llengua oral” [Autoria: Carme Arronis i M. Jesús Navarro]



Imatge 4. Nou bloc 3r “El procés lectoescriptor” [Autoria: Dari Escandell i Vicent Brotons]



3. RESULTATS

A continuació s'ofereix una mostra succinta dels continguts de l'assignatura reformulats atenent les potencisats de Prezi com a recurs didàctic. En primera instància, es va

procedir a l'actualització de la bibliografia de referència. La revisió, a càrrec sobretot de M. Jesús Navarro i Vicent Brotons, comptà amb la inclusió de nous materials relacionats amb el corrent de la psicolingüística. Tot i que l'alumnat en disposa d'una relació completa a través de la guia docent de l'assignatura, en el llenç Prezi de cada bloc s'han introduït sis obres programàtiques essencials, a les quals es pot accedir ja siga a l'arxiu en PDF mateix —en cas que l'obra estiga digitalitzada— o al codi de referència de la Biblioteca UA per facilitar-ne el préstec.

Imatge 5. Bibliografia d'un dels blocs, amb accés directe als recursos en PDF i a la Biblioteca Virtual UA



Un altre dels reptes abordats en aquesta Xarxa ha estat la reformulació de les sessions pràctiques envers un format fins ara inèdit en el marc de l'assignatura, però amb uns resultats excel·lents des de la nostra percepció com a docents. La divisió de les sessions pràctiques en dos subgrups de treball ha propiciat un increment significatiu de la participació activa dels estudiants, tant en pràctiques individuals com col·lectives (en equips de sis companys), ja foren orals o escrites.

En comptes d'assistir de forma presencial tot el grup-classe a les sessions pràctiques programades habitualment dimecres i divendres, s'ha optat per fraccionar l'aula en dos grups, integrats per una trentena d'alumnes en cada cas. Sengles grups n'han alternat l'assistència a classe i el treball no presencial, a casa o als reservats de la biblioteca. Els resultats d'aquesta experiència pilot fa que d'ara en avant la continuïtat d'aquesta praxi siga convenient en termes qualitatiu.

Imatge 6. Nova proposta de distribució de les sessions pràctiques a través de subgrups de treball



Al seu torn, s'ha procurat fer palesa la relació entre el temari treballat durant les sessions teòriques i les pràctiques desplegadas des d'aquest format bifurcat. El llenç Prezi projectat, prèvia digitalització en la mesura del possible dels materials pràctics, ha possibilitat el trànsit normal de diapositives entre els continguts pràctics i els teòrics, de manera que la percepció del vincle i interrelació s'hi ha incrementat de forma notable. Així mateix, el treball central de l'assignatura, l'elaboració d'un projecte didàctic a partir de models referencials avaluats i treballats durant les sessions pràctiques, s'hi ha pogut lligar igualment. Heus ací alguns exemples:

Imatge 7. Calaix de pràctiques, inserit dins el llenç dels blocs teòrics



Imatge 8. Projecte didàctic, considerat com el treball principal de l'assignatura

Habilitats comunicatives
i lectoescriptura en català · 17215

DEPARTAMENT
FILOLOGIA CATALANA
UNIVERSITAT D'ALACANT

a) contextualització prèvia

- Trets sociolingüístics de la localitat on es desenvoluparà el projecte
- CEIP (localització i característiques)
- PPEV i metodologia lingüística (justificar-ne el perquè de la tria)
- Selecció del centre d'interès o projecte (temàtica)

b) propostes didàctiques concretes

la clau

jocs

postal

Però sens dubte la principal aportació del recurs Prezi a la metodologia didàctica de l'assignatura ha ras en l'anàlisi de casos pràctics amb què s'exemplificaven les nocions de caire més teòric. El llenç de l'aplicació ha permès, de fet, la inclusió de dos centenars de produccions de lectoescriptura facilitades per les mestres del CEIP Miguel de Cervantes d'Elx Núria Cayuelas i Maite Candela i d'altres mestres i escoles de l'entorn comarcal al llarg d'aquests anys, previ filtre i escaneig d'aquests materials. El zoom ha permès apropar imatges, visualitzar-ne detalls mínims: traços concrets, pistes ínfimes que han ajudat a entendre com mai abans etapes i fases del procés lectoescriptor que els nostres menuts porten a la pràctica en l'etapa de 3 a 6 anys. En suma, cada un dels tres grans blocs conté una mitjana de 300 diapositives interactives inserides dins el llenç principal.

Imatge 9. Mostra de produccions reals de lectoescriptura escanejades i inserides dins el llenç a falta de zoom



Imatge 10. Mostra de diapositiva amb produccions reals i subseccions allunyades



Imatge 11. Una altra mostra de diapositiva amb subseccions allunyades



El Prezi ha fet possible també la inclusió de recursos audiovisuals d'accés directe a través del propi llenç. El professorat ha homogeneïtzat formats d'arxius que tenia a l'abast a través del canal YouTube i n'ha cercat de nous i actuals. De fet, la revisió densa de recursos audiovisuals relacionats amb la didàctica de la llengua catalana oral i escrita en l'etapa d'Educació Infantil ha estat un dels objectius bàsics conferits a la present Xarxa.

Imatge 12. Mostra d'enllaç a vídeo inserit dins YouTube, amb possibilitat de projecció directa des de Prezi



En un altre orde de coses, la Xarxa ha tingut també per objecte regular i sistematitzar els criteris per a la qualificació de la modalitat de seguiment no presencial. Per un cantó, s'ha unificat el criteri d'avaluació final que regeix el conjunt d'assignatures del Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant; a diferència de cursos anteriors, amb els maldecaps consegüents que això comportava, no s'ha admés a tràmit cap sol·licitud de canvi

de grup, davall cap casuística. A tal efecte s’ha elaborat un model de contracte d’aprenentatge signat per ambdues parts (professorat tutor i alumnat); per un altre cantó, s’ha unificat el criteri pel que fa a la càrrega de treball exigida a l’alumnat no presencial. L’examen ha comptat també amb un model exclusiu que incloïa, per primera volta, una prova oral de continguts.

Entre els principals acords es va fixar regular-ne els percentatges de cada part: la prova final (80%) i el treball (20%), que ha consistit en la lectura i consegüent recensió de tres obres de la bibliografia. La nova normativa acordada a través de la Xarxa ha considerat que aquesta tipologia d’alumnat podrà fer a títol individual les pràctiques de l’assignatura i assistir a classe si ho estima oportú, però aquestes pràctiques no seran objecte d’avaluació per part del professorat.

Imatge 13. Ítems a considerar en l’avaluació final (alumnat modalitat no presencial)



4. CONCLUSIONS

Reciclar-se hauria de ser condició *sine qua non* per a qualsevol professional de l’àmbit educatiu. En aquest sentit, d’ençà que s’imparteix l’assignatura HACLEC, el curs acadèmic 2015-2016 ha tingut una dimensió extraordinària per al seu equip docent. El passat novembre s’aprovà la participació en el projecte Xarxes d’Investigació en Docència Universitària (modalitat 2) de l’ICE de la Universitat d’Alacant, sol·licitada a fi d’optimitzar una sèrie d’aspectes de l’assignatura que requerien una revisió urgent: “Ensenyar valencià com a L2 en l’aula d’educació infantil: reformulació metodològica, replantejament didàctic i revisió de continguts”.

En resum, esqueia una actualització profusa del temari i de la metodologia docent; una fixació de nous criteris unificats i coherents per al sistema d’avaluació no presencial; una millora de les pràctiques per tal d’incrementar-ne la connexió amb les sessions teòriques i una proposta de subdivisió dels grups de pràctiques que ha tingut conseqüències acadèmiques certament positives.

La revisió densa de continguts ha vingut acompanyada d’una actualització de la bibliografia, de l’elaboració d’un dossier addicional de textos (articles, fragments, etc.) i de la

integració de les pràctiques en la teoria: fusionades dins els nous Prezi. De forma prèvia i durant el procés d'elaboració, s'han generat arxius compartits en l'aplicació Google Drive per abocar idees (pràctiques, enllaços interessants), compartir informació, etc. En definitiva, una intervenció de conjunt que s'ha intentat descriure, si bé de manera resumida i succinta, en aquestes pàgines. Convidem, amb tot, a conèixer-ne els detalls a través dels enllaços següents, que redrecen directament al resultat final.

- [Presentació i criteris d'avaluació](#)
- [Mòdul 1r · Escola i llengua](#)
- [Mòdul 2n · La llengua oral](#)
- [Mòdul 3r · El procés lectoescriptor](#)

5. DIFICULTATS TROBADES

L'experiència s'assoleix amb la praxi. Aquesta premissa sintetitza els problemes experimentats per alguns companys durant la confecció del nou temari mitjançant el programa Prezi. Les reunions amb periodicitat mensual de la Xarxa han servit per a polir detalls, millorar maquetacions i corregir errades ortotipogràfiques menors de manera més o menys conjunta. El treball cooperatiu i col·laboratiu ha resultat en aquest sentit satisfactori.

L'assignatura, impartida entre febrer i maig de 2016, no s'hi ha vist pràcticament afectada perquè la confecció dels diferents llenços de Prezi no ha sigut correlativa al període docent, sinó que cada gran bloc ha estat enllestit i revisat setmanes abans d'impartir-se. Encara que no era un dels objectius de la Xarxa, l'equip docent ha aprofitat enguany per crear un grup de WhatsApp conjunt a fi d'advertir incidències i resoldre conflictes amb major celeritat. En aquest sentit, quan algú ha trobat alguna anomalia en els materials s'ha encarregat directament de reparar-la, prèvia notificació via xat a la resta d'autors.

Aquest any de canvis en el camp de la tecnologia ha coincidit també amb l'estrena de la nova intranet UAcloud, que ha reemplaçat de forma progressiva el ja pràcticament extint Campus Virtual. Alguns companys han trobat en les reunions de la Xarxa un espai on resoldre dubtes puntuals en relació amb el funcionament d'aquesta altra nova interfície telemàtica. Així mateix, aquest curs s'ha continuat fent ús del repositori Google Drive i s'ha renunciat definitivament a l'alternativa anterior, Dropbox, ja que les similituds entre el núvol virtual de Google amb l'UAcloud ha facilitat la inserció del temari en formats tancats a l'abast de l'alumnat.

6. PROPOSTES DE MILLORA

Tot i que el marge de millora és encara gran, com a equip docent estem satisfets de l'actuació realitzada entorn a la metodologia didàctica de l'assignatura. Considerem que els nous materials elaborats estan tecnològicament a l'alçada dels temps que corren en el món de l'ensenyament. D'aspectes a actualitzar i millorar encara n'hi ha, però el primer pas, el més important, ja està fet. Tota actuació que hagem d'escometre en un futur tindrà per tant una base sòlida.

L'opinió percebuda entre l'alumnat que ha cursat de forma presencial l'assignatura és positiva. S'hi ha pogut constatar de primera mà mitjançant entrevistes orals, converses de caràcter informal, etc. Les enquestes Docentia a estudiants de cursos anteriors, elaborades pel Secretariat de Qualitat de la Universitat d'Alacant, posaven en tela de judici la vigència d'alguns materials. En l'actualitat, a l'espera que puguen contrastar-se resultats amb les enquestes estimatives del curs actual, romanem expectants atés que aquesta font pot ser una referència vàlida per a corroborar-ne o no la millora. A més a més, des de l'UACloud acaben de llançar una nova aplicació per a la confecció d'enquestes telemàtiques per a l'alumnat matriculat en les diferents assignatures del grau, que en el cas d'haver-ne disposat a temps, haguera aportat també opinions concretes sobre l'actuació escomesa.

Tanmateix, s'ha percebut alguna queixa aïllada per part de l'alumnat que s'ha acollit a la modalitat de seguiment no presencial de l'assignatura. Els nous recursos Prezi, en què la imatge prepondera clarament sobre la lletra, han desproveït de text suficient a aquells que fins ara es limitaven a estudiar els apunts dels tradicionals PowerPoint sense ampliar-ne la bibliografia. El llenguatge d'estil telegràfic de les transicions feia més que mai necessària l'aportació del docent en les sessions de lliçó magistral, raó per qual se'n justifica la disconformitat dels uns (alguns estudiants no presencials) en contraposició al vistiplau general dels altres (l'alumnat que n'ha cursat la modalitat presencial contínua). Encara que al final de cada bloc s'ha incorporat un reforç teòric amb apunts en PDF directament inserits sobre el llenç dels Prezi, l'advertència d'alguns alumnes no presencials no pot passar inadvertida i ha de derivar en una reflexió i un possible replantejament que atenga aquesta eventual casuística, més tard o més d'hora.

7. PREVISIÓ DE CONTINUÏTAT

A hores d'ara no podem garantir-ne la continuïtat ni tampoc descartar-la. Com s'advertia adés, hi ha encara aspectes puntuals a millorar, tot i que el gruix de l'actuació ha estat desplegat en l'actual edició de les Xarxes d'Investigació en Docència Universitària.

Amb tot, desconeixem si la compilació d'opinions (enquestes UACloud, Docentia, etc.) pot proveir-nos o no d'informació fins al punt de prorrogar la vinculació amb aquest programa de l'ICE, ja siga a través d'una altra xarxa o bé d'una eventual comunicació en les Jornades de juliol de 2017.

De moment, durant aquest primer lustre d'existència l'assignatura ha estat sotmesa a revisions periòdiques regulars sobre diversos aspectes, avalades sempre pel programa Xarxes (Escandell *et al.* 2013 i 2015; Soriano & Escandell, 2015); aspectes que han respost a menesters específics sense atényer a cap calendari programàtic, més enllà de les imprevistes necessitats que hagen vingut donades. Fet i fet, el futur dirimirà quines noves actuacions pertocarà executar, així com en quin moment i en quin format.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Escandell, D.; Arronis, C.; Baile, E.; Brotons, V.; Esteve, A.; Llorca, FX.; Montesinos, E. (2013). Xarxa Educació Infantil (matèries de Filologia Catalana). En *Disseny d'accions d'investigació en docència universitària* (pp. 261-279). Alacant: Publicacions Universitat d'Alacant.
- Escandell, D.; Arronis, C.; Baldaquí, JM.; Borja, J.; Brotons, V.; Esteve, A.; Francés, MA; Francés, MJ.; Marcillas, I.; Segura, C.; Vidal, V. (2015). Docència per a l'obtenció del certificat de Capacitació en valencià a través dels estudis de Grau de Mestre: assignatures de competència professional. En *Investigació i propostes innovadores de Xarxes UA per a la millora docent* (pp. 1278-1300). Alacant: Publicacions Universitat d'Alacant.
- Francés, MA.; Arronis, C.; Escandell, D.; Esteve, A.; Marcillas, I.; Martín, L.; Mira, I.; Vidal, V. (2016). Xarxa de literatura catalana infantil (Grau d'Educació Infantil). En *Innovacions metodològiques en docència universitària: resultats d'investigació* (pp. 1825-1836). Alacant: Publicacions Universitat d'Alacant.
- Generalitat de Catalunya (2015). Les presentacions Slideshare i Prezi. *Ateneu-XTEC. Materials i recursos per la formació*, 4.
- Herb, J. (2012). Prezi - Advantages and disadvantages. *Apps and Websites*, 19.
- Marina, J. (2011). *Los secretos de la motivación*. Barcelona: Ariel.
- Soriano, JI.; Escandell, D. (2015). Els Tàndems de llengua en els estudis de grau de Mestre: ampliació, continuïtat, resultats», En *XIII Jornades d'Investigació en Docència Universitària: noves estratègies organitzatives i metodològiques en la formació*

universitària per a respondre a la necessitat d'adaptació i canvi. (pp. 2675-2691).

Alacant: Publicacions Universitat d'Alacant.

Vaello, J. (2007). *Cómo dar clase a los que no quieren.* Barcelona: Graó.